

Lietuvos Dailininkų sąjungos metinė ataskaitinė konferencija

2015 m. balandžio 23 d. 10.00 val.
Mokslų akademijos salė,
Gedimino pr. 3, Vilnius

Dalyvių registracija 9.00–10.00 val.

DARBOTVARKĖ
I posėdis – 10.00 val.

Konferencijos vedėjų, sekretorių, redakcinės bei balsų skaičiavimo komisijų rinkimas ir tvirtinimas.

Konferencijos reglamento ir darbotvarkės tvirtinimas.

2014 m. LDS skyrių pirmininkų metinės ataskaitos, sekcijų pirmininkų veiklos pristatymas.

Pranešėjai: Gintautas Vaičys, Arūnas Sakalauskas, Ričardas Garbačiauskas, Tomas Rudokas ir kt.

LDS 2014 m. metinė veiklos ir metinė finansinė ataskaitomybė. Pranešėja – LDS pirmininkė Edita Utarienė.

LDS audito ataskaita. Pranešėja – UAB „Verslo erdvė“ direktorė Rasa Žemaitytė.

Atsakymai į klausimus (E. Utarienės, R. Žemaitytės).

LDS metinės veiklos ir metinės finansinės atskaitomybės tvirtinimas.

13.00–14.00 Pietų pertrauka.
II posėdis – 14.00 val.

LDS Tarybos naujų narių tvirtinimas.

LDS stojamojo įnašo ir nario mokesčio dydžių nustatymas ir tvirtinimas. Pranešėja – LDS pirmininkė Edita Utarienė.

Diskusijos dėl atnaujinamų LDS įstatų (pasiūlymai) ir kitomis temomis.

Konferencijos nutarimų priėmimas.

Konferenciją numatoma baigti 16.30 val.

Tarnauti tėvynei

Mykolo Kleopo Oginskio vardas daugeliui lietuvių pirmiausia siejasi su garsiuoju polonezu „Atsisveikinimas su tėvyne“, tačiau mažai kas žino, kad Oginskis buvo politikas, garsios, įtakingos giminės atstovas.

VYTAUTAS J. JUŠKA

Politinės karjeros pradžia

Kaip politikas, diplomatas ir ministras, M. K. Oginskis iki šiol mums liko visiškai nepažįstamas. Muzika buvo tik viena iš daugelio šios įvairiapusės asmenybės veiklos sričių.

Istoriškai Oginskiai buvo vieni iš įtakingiausių giminių Lietuvoje šalia Sapiėgų, Tiškevičių, Valavičių, Chodkevičių, Goštautų ir Radvilų. Kilme Oginskiai buvo rusėnai. Tik Goštautai ir Radvilos galėjo pagrįstai teigti apie savo lietuvišką kilmę.

Mykolo Kleopo laikais Oginskių giminė buvo įsitvirtinusi valdančiajame jungtinės Lenkijos ir Lietuvos valstybės – Abiejų Tautų Respublikos – elite. Didysis Lietuvos etmonas Mykolas Kazimieras Oginskis buvo Mykolo Kleopo giminaitis.

Mykolas Kleopas savo politinę karjerą pradėjo 21-erių kaip Seimo narys, išrinktas Trakų vaivadijos. 25-erių tapo ambasadoriumi Nyderlanduose. Dirbdamas diplomatinėje tarnyboje vyko į Briuselį, Amsterdamą, Londoną, vėliau – asmeniniais reikalais keliavo į Rusiją.

Po įtemptų Rusijos karinės agresijos ir antrojo LDK padalijimo metų bei dalyvavimo 1794 m. sukilime M. K. Oginskis buvo priverstas emigruoti. Apsigyveno Italijoje, po kurio laiko grįžo, bet ir

tęsinys 2 psl. →

Epochos ženklų paieškos

Lietuvos dailininkų sąjungos galerijoje „Arka“ surengta paroda „Vilniaus Polonezas Lietuvai“, skirta Abiejų Tautų Respublikos diplomato, politiko ir kompozitoriaus Mykolo Kleopo Oginskio (1765–1833) gimimo 250 metinėms paminėti.

NIJOLĖ NEVČESAUSKIENĖ

Kuratorė A. Tornau parodą sudėliojo pasiūlydama šiuolaikinių lietuvių tapytojų specialiai šiam projektui sukurtus ir atrinktus darbus: spalvingos istorinės asmenybės gyvenimo temas ir epochos apmąstymus ir parodą papildančias dokumentines žurnalistės ir fotomenininkės Li-

Kuratorė tapytoja Arūnė Tornau kalbasi su istorijos profesore Ramune Šmigelskyte Stukienė apie parodos „Vilniaus polonezas Lietuvai“ koncepciją.

Tapytojas Romualdas Balinskas prie savo kūrinio „Eglynas“, skirto žiauriam numalšintam 1794-ųjų T. Kosčiuškos sukilimui.

LDS istorija

960 mėnesių arba 29200 dienų meno institucijos (IV)

Paskutinis dešimtmetis Lietuvos ir pasaulio meno pasaulyje dovanojo ne tik labai dideles galimybes savo saviraiškai ir kūrybai realizuoti, bet ir atnešė gausybę bereikšmio, nekokybiško meno.

IEVA ŠČERVIANINAITĖ

Apie kokybę ir kitus kultūros reikalus

Dabar visi gali laisvalaikio lankyti meno studijas ir mokytis tapyti, laisvu nuo darbo metu užsiimti dekupažo menu, lieti akvarelę ar drožinėti skulptūreles.

Jei norite savo „neįkainojamas savaitgalinio meno kolekcijas“ pristatyti visuomenei – kreipkitės į bet kurią galeriją. Viskas priklausys nuo sumos, už kurią norite „prestižinę“ galeriją pasiskolinti. Net jei norite menotyrimo išvalgų – drąsiai kreipkitės, dėl prastų atlyginimų ar nedarbo galima suorganizuoti ir tai. Taigi kaip visame šiame sraute rasti, kas tikra, ir nepasimesti?

Visos mano išvardytos problemos buvo aktualios ir anksčiau. Žinoma pasirinkimas ir galimybės buvo ne tokio lygio, kaip šiomis dienomis, tačiau kokybės paieškos buvo itin

lijos Valatkienės nuotraukas, fiksuojančias M. K. Oginskio gyvenamąjį laiką ir aplinką liudijančius paminklus, dvarų, parkų fragmentus Baltarusijoje, Italijoje, Lenkijoje, Lietuvoje.

Paroda akcentuoja svarbius M. K. Oginskio asmenybės, veiklos aspektus, pabrėžia Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės dvarų kultūros bruožus, aktualius ir edukacinius tikslus. Tapytojų pasirinktas idėjas edukaciniais tikslais papildo

tęsinys 2 psl. →

Apie M. K. Oginskio asmenybę, jo politinę reikšmę LDK istorijoje pasakojo kultūrologas Vytautas Jonas Juška.

M. K. Oginskio kūrinių parodos atidaryme „Arkos“ galerijoje grojo Remigijus Vitkauskas – altas, Kęstutis Eidukonis – violončelė, Algimantas Peseckas ir Vilija Peseckienė – smuikai. Lilijos Valatkienės nuotr.

Kultūra ir atmintis

autorių tekstai. Keturiolika skirtingos stilistinės pakraipos tapytojų savitai žvelgia į asmenybę ir prieštarą jo istorinį gyvenimo laikotarpį, skirtingai atskleidžia esminę žmogaus dvasios sąrangą. Kaip tapytojai ieškojo šių dvasinės sąrangos pėdsakų, ar aptiko epochos savitų ženklų? M. K. Oginskio – kompozitoriaus ir muziko – talentas labiausiai inspiruoja. Jo muzikos lyrizmas ir romantizmas įprasmina ir asmenybės tragizmą, kartu galima užčiuopti sąryšį su mūsų XX a. genialiuoju dailininku ir kompozitoriumi Mikalojumi Konstantinu Čiurlioniu. Įdomu, kad, dalyvaudami teminėje, atrankinėje parodoje, dailininkai rado netikėtų sprendimų, jų plastinis, stilistinis ir emo-

– ji finansiškai buvo priklausoma nuo Švietimo ministerijos. Vėliau buvo siekiama įkurti Meno tarybą, tačiau 1939 m. spalio 12 d. dienos posėdyje Lietuvos dailininkų sąjunga ir Rašytojų draugijos valdybos nutarė, kad, remiantis Švietimo ministerijos parengtu planu, Meno taryba atstovaus menininkus tik iš dalies. Taigi po šio posėdžio buvo nuspręsta Meno tarybos nusteigti.

Retas kūrėjas pragyveno iš meno

Kalbant apie tarpukario Lietuvos dailininkų sąjungą Kaune, labai svarbu paminėti, kad sąjunga ypač stengėsi rūpintis profesionaliais dailininkų reikalais. Buržuazinėje Lietuvoje kūrybinis darbas neužtikrino pragyventi reikalingų pajamų. Menininkai turėjo dirbti mokyklose, spaustuose, leidyklose, o kūrybai galėjo skirti tik vakarus ar savaitgalius.

Sąlygų kūrybai nebuvimas skatino tik nedidelių kūrinių kūrimą. Dailininkai negalėjo imtis didelių projektų, grandioziųjų darbų.

tęsinys 2 psl. →

1 J. Umbrasas, E. Kunčiuvienė, Lietuvos dailininkų organizacijos 1930–1940, Vilnius, 1980.

vėl buvo priverstas emigruoti. Gyvendamas emigracijoje Oginskis sąjungininkų prieš Rusijos agresiją ieškojo Konstantinopolyje. Per pirmąją emigraciją jam teko gyventi Paryžiuje ir Berlyne.

Už nepriklausomybę ir socialinę lygybę

Mykolas Kleopas buvo veiklos žmogus. Būdamas Abiejų Tautų Respublikos ir karaliaus pasiuntiniu bei įgaliotuoju ministru Nyderlanduose, išrūpino paskolą valstybei. Dar beveik milijono dukatų vertės kreditą asmeniškai paėmė Amsterdamo banke. Už šias lėšas modernizavo manufaktūras, plėtojo verslą, prekybą. Šių dienų terminais galėtume sakyti, kad jisai buvo aristokratas ir verslininkas.

Daug keliauti jį vertė tarnyba, gyvenimo būdas ir svarbiausia – politinė situacija valstybėje. Oginskis palaikė 1791-ųjų Gegužės 3-osios konstituciją, pasisakė už politinių teisių suteikimą miestiečiams, pats įsirašė į Vilniaus miestiečius.

M. K. Oginskis aktyviai dalyvavo 1794 m. Tado Kosciuškos sukilime, pats vedė dalinius prieš rusų kariuomenę. Būdamas privilegijuoto luomo atstovas, savanoriškai atsisakė luomo teikiamų privilegijų, pats sėdo ant žirgo ir vedė sukilėlius prieš rusų pajėgas. Savo turtus M. K. Oginskis užrašė kariuomenės reikmėms.

Po žiauriai numalšinto T. Kosciuškos sukilimo ir III Lietuvos–Lenkijos padalijimo Oginskiui kelio atgal nebuvo, todėl teko emigruoti. Už tokį pasirikimą jo nekiliojamas turtas tiek Lietuvoje, tiek ir Baltojoje Rusijoje buvo sekvestruotas. M. K. Oginskis liko be pragyvenimo šaltinių.

Emigracijoje M. K. Oginskis brandino vertybės atkūrimo planus. Jis rūpinosi, kad būtų suvienytos išblaškytos patriotų pajėgos, ieškojo kitų valstybių paramos Tėvynei išlaisvinti. Bandė tartis ir su Napoleonu, tačiau iš jo paramos nesulaukė. Napoleonas priminė, kad bet kuri tauta pati su ginklu rankoje turi atsikovoti savo teises.

Atgal į Rusijos imperiją M. K. Oginskis grįžo tik 1802 m., kai pasikeitė politinė situacija ir Aleksandras I paskelbė amnestiją. Oginskis tapo Caro slaptuoju patarėju, Senatoriumi iš Lietuvos, ėjo ir kitas pareigas. M. K. Oginskis kalbino Aleksandrą I atkurti LDK kaip autonominę Rusijos imperijos dalį, tačiau jam tai įgyvendinti nepavyko, nes Caras, iš pradžių lyg pritaręs jo sumanymui, pasikeitęs politinei situacijai (karas su Napoleonu), nebe norėjo iš esmės užsiimti Lietuvos reikalais.

Aktualus ir šiandien

Žlugus bet kokioms viltims atkurti prarastą valstybingumą, 1822 m. jis vėl grįžo į Italiją. Galutinai apsigyvenęs Florencijoje, M. K. Oginskis nuo politinių reikalų pasitraukė, jis daug rašė ir kūrė muziką. Čia 1833 m. ir mirė.

Mykolas Kleopas buvo labai šiuolaikiška asmenybė tiek savo gyvenimo būdu, tiek ir pažiūromis. Emigrantas be tėvynės, kuriai tarnavo nuo jaunystės, bet kartu Europos kultūros žmogus, kompozitorius, aristokratas, neteikiantis ypatingos reikšmės luomams, titulams, privilegijoms.

Visiškai aprašyti Mykolo Kleopo Oginskio gyvenimą neįmanoma be prieigos į archyvus, esančius Maskvoje ir ypač Florencijoje, kur jisai praleido paskutiniuosius savo gyvenimo metus.

Šiandien M. K. Oginskis žinomas Baltarusijoje, Lenkijoje, Lietuvoje. Jo muzikinis palikimas, kūryba vienija kelių valstybių žmones. Tai yra bendras mūsų visų paveldas.

Perfrazuojant Mykolo Kleopo žodžius apie piliečių priedermę savo tautai, valstybei, iš esmės aktualumas neprarandamas ir šiandien: kiekvienas pilietis, jo tokia pareiga, privalo stengtis ir ieškoti būdų, jog būtų atgaivinta Lietuvos gerovė, atnešanti tikrą ir neabejotiną naudą tautai, valstybei ir joje gyvenantiems.

M.K Oginskis buvo kūrėjas ir kovotojas

Epochos ženklų paieškos

Jolanta Kyzkaitė „Atmintis tapyboje“

cinis santykis su istorine asmenybe ir laikotarpio realijomis virto spalvingu, žaismingu ar giliai apmąstytu, vertybiniu pasakojimu.

Regis, neliko nepastebėti ir nūdienos akcentai. Išsiskyrė skirtingi žvilgsniai, balansuojantys tarp realybės, daiktiškojo, conceptualaus ar abstraktaus pasaulių. Žinomi tapytojai savitai transformavo tapybines idėjas, istorinę medžiagą. Lyginant su M. K. Oginskio portretus kūrusių Josepho Grassi (1757–1839) ir kitų, XVIII–XIX a. dažnai nežinomų tapytojų ir grafikų darbais, kuriems būdingas racionalus klasicizmo epochos stilius, reprezentacija neatsiejama nuo regalijų, o hierarchijos svarba nepanaikino natūros, gamtos ir klasikinio grožio idealų. Mūsų tapytojų darbuose atsiskleidė įkvėpimo galia ir racionalumas, išvengta literatūriškumo, noro patikti, įtikinti žiūrovui, nors atpažįstamas individualumas, į dialogą įtraukiant ir vertybines, estetines idėjas.

Daiktiškasis. Šis žvilgsnis apima istorinių personažų buitines, kostiumų citatas. Augustino Savicko portretai tarsi sugrąžina istorinę nostalgiką nuotaiką klestinčių dvarų kultūros portretais, imaginacinėmis citatomis, prikėlus metaforiškus portretus („Senų laikų gražuolė“, „Gražuolė“, 1996 m.). Oginskių mecenatystę ir pamaldumą Sigita Maslauskaitė perteikia figūrų charakteristikomis, maldos būseną („Klapčiukai“, 2009), atpažįstamas laikotarpio siluetų, detalių faktūra („Ponas“, „Ponia“, 2012). Minimalistinė, supaprastinta epochos ženklų raiška kliaujasi Ina Budrytė („Pratėtyje – rožės ir erškėčiai, prieš akis – erškėčiai ir tik erškėčiai“, 2015). Jos peizažai tarsi istorijos ženklai – simetrijoje ir antiteziniėje kompozicijoje skleidžiasi metraščio rankraštis, parašytas plonu, permatomu potėpiu... Kitur laišku tekstai ištirpsta: „Kas negirdėjo apie nuostabias venecijiečių barkaroles, kurios niekada neišeis iš mados, ir kas nepajuto magiško poveikio, girdėdamas jas dainuojant pačioje Venecijoje?! Niekada nepamiršiu vienos nakties tame mieste 1795 metų rugsėjo mėnesio pabaigoje...“ (Iš M. K. Oginskio laiškų). Daiktų fragmentai, karietos, ratai, figūros siluetai, neakcentuoti epochos liudijimai G. P. Janonio

960 mėnesių arba 29200 dienų meno institucijos (III)

Išties labai įdomu, kad, kaip ir šiais laikais, taip ir anais – menininkai iš savo meno sunkiai galėjo verstis. Todėl inteligentija, suprasdama, kad reikia imtis kokių nors priemonių menininkų gyvenimui gerinti, vis labiau kalbėjo apie Kultūros fondo įsteigimą. Jis vienintelis galėjo užtikrinti menininkų savarankiškumą ir nutraukti jų priklausomybę nuo vyriausybės skiriamų lėšų.

Tačiau dailininkų sąjungos pastangos pagerinti dailininkų gyvenimą nedavė rezultatų – Kultūros fondas buvo įkurtas tik 1940 metais. Ir tai buvo vienas iš pirmųjų naujos Liaudies vyriausybės žingsnių.

Dailininkų šalpos fondas

Lietuvos dailininkų sąjunga siekė pagerinti

kūriniuose prasiveržia per spalvinę artikuliaciją, magiška „nutrūksta“ spalvų skraistės priedančioje („Šviesiojo kunigaikščio kelionės“, 2015) ir pratęsiama potėpių improvizacijoje.

Nostalgiskai emocingojo požiūriu apstu Arūnės Tornau apleistuose, ištuštėjusiuose dvarų kambariuose, kurie tarsi „nerūpestingo praėjusio gyvenimo liudininkai žymėjo gerovės likučius“. Konceptualizuodama architektūros interjerų nuotaikas „Sugriauti interjerai“, I–IV, 2015), laikotarpio pėdsakais ji sekė audinio ornamentiniais raštais, nepretenzingai, be literatūrinių nuorodų klovėsi abstrakčia kolorito, tekstūrų raiška, ypač jai būdingu sodriu tamsiai mėlynu koloritu. Nostalgiskas nuostatas pratęsia Andriaus Giedrimo parkai, paveikslų žalumos niuansuose skendintys medžiai – nesibaigiančios svajonės apie idealų, šimtmečių nesaistomą žmogaus ir gamtos santarvės viziją („Kiparisai“, 1997; „Parko alėja“, 2014). Jo tapyboje abstrakcija ir realybė susitinka spalvų ir pastonių begalybėje.

Memorialinę ir racionalią paminklo idėją pateikė Bronius Gražys, nutapęs plokštelę, įamžinančią Oginskių giminės muzikinius pasiekimus. Tapybiškai ir niuansuotai, conceptualiai plokštelės motyvą sugretino su medžio kamieno pjūvio vaizdiniu, metafora, talpinančia taikinio, medžio, miško, laiko, metaforas ir laikinas XX a. muzikines laikmenas. Daiktiškai ir apčiuopiamai parkų ir interjerų atminties idėjas gvildena Raimonda Jatkevičiūtė-Kasparavičienė („Grafo miegamasis“, „Sodas“, 2013). Peizažo naratyvas monochromiškai įtraukia menamas žmonių gyvenimo akimirkas, nostalgiką būties idiliją.

Konceptualusis pradas žymi Žygimanto Augustino bandymą tapti M. K. Oginskiu, ir tai jis realizuoja tiesiogiai, lygindamas savo fotografinį, tapybinį ir transformacinį portretus. Jo asmenybės transformuojančios idėjos hiperrealistinės, freskose pratęsiančios politiko ir tapytojo transformacijos galias. Konceptualiai tapybiškai istorinius įvykius transformavo ir Romualdas Balinskas. Tik jo raiškos arsenale telpa romantizmo, realizmo ir hiperrealizmo idėjos. Oginskio por-

treto monochrominis koloritas ir transformacija erdvėje dokumentuoja realybę ir istorizmą. Kiti peizažai įkvėpti romantizmo dvasios – debesies gūsis minimalistiškai, be literatūrinių nuorodų užčiuopė būdingą laikotarpio „dvasinę sąrangą“ („1794 II. Emigracija. Atsiveikinimas su Tėvyne“, 2015), faktūrų ir spalvų derme sulaikydamas įtampos ritmus, paversdamas juos „kovų vaizdais, garsais, kvapais ir viltimi“ („1794 I. Eglėnas. Po sukilimo“).

Racionalumas būdingas Lino Liandzbergio tapybai. Čia tarsi formulėje jungiasi romantiškas angliškojo parko peizažas, perskrodžiamas spalvinių optinių struktūrų. („Tą dieną sutikau žmogų, kuris žinojo kryptį“, 2015).

Laisvydės Šalčiūtės monochrominio kolorito ir grafinių linijų dialogas atskleidžia dviejų mylimų ir mylinčių moterų, Oginskio žmonų portretus. Tai tarsi dokumentinis dialogas, nepaisantis istorinių laiko ribų. Jolantos Kyzkaitės („Atminties raštai“, 2015) istorizmo epocha šmaikščiai susijungia tapybiškame ir nūdienos laike, reminiscenciškai naudojant laikotarpio atributus ir siurrealizmo traktuotę. Siurrealizmo estetika naudojasi ir Miglė Kosinskaitė, naujai atskleidžianti savo pačios istoriją: „...Tebūnie tai mano polonezas senelei ir padėka kompozitoriui už genialų kūrinį, sykiu širdgėla dėl emigruojančių vaikų...“

Šios parodos sėkmė – kūrybinės amplitudės ženklų įvairovė, nesukaustyta, nedirbtinė pozicija, atskleidžianti laikotarpio, epochos ir asmenybės ženklus, kurie neabejotinai paliečia ir žiūrovų širdis.

Lietuvos dailininkų sąjungos Tarybos posėdžio, vykusio 2015 m. balandžio 2 d., Vokiečių g. 4/2, Vilniuje, nutarimai

Vilniaus dailininkų sąjungos (toliau – LDS) Tarybos posėdyje dalyvavo 19 tarybos narių, turinčių balsavimo teisę.

UAB „Infoterminalas“, atstovai pristatė galimybes pagal poreikius viešinti LDS skyrių, padalinių, galerijų veiklą per informacinių terminalų bei turizmo informacijos sistemų tinklą. Pirmininkė pristatė Lietuvos Kultūros tarybos I – ojo šaukimo finansavimo rezultatus.

Svarbiausi nutarimai:

Patvirtinti pakoreguotą LDS metinės ataskaitinės konferencijos, vyksiančios 2015 m. balandžio 23 d., darbotvarkę. Balsuota: „už“ – 19, „prieš“ – 0. Tarpininkauti, LDS nariams nuomojantis patalpas dirbtuvėms 1 metams Naujojoje Vilnioje. Balsuota: „už“ – 16, „prieš“ – 0, „susilaukė“ – 3. Detaliai išsiaiškinus situaciją ir naudingumą dailininkų sąjungai, pagal panaudos sutartį vykdyti projektinę ir parodinę veiklą patalpose Stiklių g. Balsuota: „už“ – 19, „prieš“ – 0.

Susitarus dėl nuomos kainos, atitinkančios šiandienos rinkos situaciją, pratęsti nuomos sutartį trejiems metams su UAB „Gelsva“ dėl LDS būstinės patalpos antrame aukšte (buvusios salės) Balsuota: „už“ – 19, „prieš“ – 0.

Pritarti komisijos sudėčiai: Gintautas Vaičys, Gvidas Raudonius, Vilmantas Marcinkevičius dėl nuomos kainos suderinimo su UAB „Gelsva“. Patvirtinta bendru sutarimu.

timu. Buvo organizuotos ekskursijos į TSRS, Vokietiją ir Prancūziją.

Apibendrinant galima teigti, kad sąjunga tarpukariu ypač norėjo kelti dailininkų kūrybos kokybę, siekė dailininkus kaip galima labiau saugoti nuo kūrybinių trūkčių, dėję visas pastangas dailininkams ugdyti ir suteikti jiems kaip įmanoma daugiau galimybių. Bet nepastovi šalies kultūros politika ir įvairūs nesutarimai tarp pačių menininkų neleido įgyvendinti daugelį gerų iniciatyvų. Tačiau galima pasidžiaugti, kad šiais laikais veikianti Dailininkų sąjunga yra pajėgi ir galinti tęsti geras iniciatyvas menininkų darbo kokybei ir meninei vertei kelti.

Tęsinys birželio „Daileraštyje“.

Trise laukuose su mėnuliu

Apie Juozapo Miliūno pastelių parodą „Tylos garsai“, prieš mėnesį demonstruotą LDS galerijoje „Arka“, nutariau parašyti ne tik iš pagarbos Mokytojui. Daugelis J. Miliūną žino kaip ilgametį Vilniaus Justino Vienožinskio dailės mokyklos vadovą, puikų, rūpestingą tapybos ir kompozicijos mokytoją. Daugybę metų beveik nekintantis kuklių, romių J. Miliūno pastelinų peizažų braižas atveria daug tikrų, jautrių išvalgų apie gamtos gyvenimą, gimtųjų vietų trauką.

KRISTINA STANČIENĖ

Jautrios išvalgos

Mėnesienos nakties, vakaro sutemų burtai, slėpinga nuotaika, nuščiuvusi gamta tapytojo pastelėse pilką Aukštaitijos kalvėlių ir ežerų peizažą paverčia pasakiška, mitine erdve. Be to, šio dailininko ir mokytojo asmenybė bei kūryba imponuoja ir kitu požiūriu. Ypač kai pastaruoju metu išryškėjo skirtingų lietuvių menininkų kartų bei meninės raiškos išpažinėjų trintis, perauganti į konfliktines situacijas.

J. Miliūną pažįstu seniai, dar nuo mokymosi dailės mokykloje laikų. Tai vienas iš šviesių ir dorų vyresniosios kartos lietuvių dailininkų. Tokie žmonės dirba, nereikalaujami jokio išskirtinio dėmesio, neįsijaudina poreikio sverti bendraamžių kolegų ar jaunesniųjų moralės, matuoti jų kūrinį meninės ir etinės kokybės, jos reikalaujami pirmiausia patys iš savęs.

Tylos garsų paieškos

Kas svarbu šiam tapytojui kūryboje? Viena vertus, jis kelia sau uždavinius, kurie, regis, rūpėjo dailininkams dar prieš gerą šimtą metų. Pirmiausia – impresionistams, kiek vėliau – Pauliui Sėznanėui: kaip įtaigiai perteikti gamtos reiškinius, kaip juos apibendrinti, atskleisti jų esmę per juose glūdinčias archetipines formas ir atverti amžinai, nekintančius materijos dėsnius. Tiesa, J. Miliūno pastelėse neišvysime nei lokalinių spalvų mirgėjimo, nei geometrinio gamtos formų skaidymo.

Minėtos pirmtakų idėjos – tai greičiau vidiniai, nematomi kūrybos veiksniai, tačiau lemiantys jos tikslą ir poveikį žiūrovui. Bendras parodos įspūdis ir pavadinimas veda kiek kitais dailės istorijos maršrutais. Tylos garsų paieškos – dvasinė

kategorija, raginanti už gamtos reiškinių išvelgti glūdint absoliutą, jėgą, kuri lemia visa aplinkui. Kur dar visa tai girdėta? Žinoma, amžiaus pradžios simbolistų, romantikų kūryboje. Štai ir Miliūno paveiksluose medžiai kartais palinkę nuo vėjo, tarsi pavargę pilgrimai, nakties tamsoje miškai dunkso lyg kokio snaudžiančio milžino ketera, o mėnuo spingso pro debesis tarsi pasaulį iš aukštai stebinti akis.

Graudus lietuviškas liūdesys

Dar vienas svarbus vidinis šio dailininko kūrybos imperatyvas – prierašumas, ištikimybė gimtosios vietoms, lietuviškam gamtovaizdžiui. J. Miliūno pastelių motyvai nėra bevardžiai anonimai ar išgalvoti idiliški atvirukai. Tai Gudžiškių kaimas su Smulkio ežeru, pelke, kurioje, pasak paties tapytojo, kurkia varlės ir slepiasi vienišas stirninas. Gal vakaro, sutemų melancholija, kulrus prislopinto kolorito juosvumas, pilkumas, rusvumas, vertikaliais monotoniškais pastelės štrichais brūkšniuojami medžių siluetai perša mintį, kad štai toks ar panašus buvo Vienuolio Paskenduolės ežeras arba daugybė kitų miškų ir vandenų iš mūsų poezijos, prozos, kino filmų.

Graudulingas lietuviškas liūdesys, už kurį neretai save pašiepiame, šio tapytojo paveiksluose tampa svarbiausiu atspirties tašku, vaizdo ir prasmės koordinatėmis, žymintiomis amžiną kūrybinį meilės trikampį: širdžiai mielas gimtasis Utenos kraštas, sutemų romantika, rečiau – švelni rudens, pavasario dienos melancholija, ramiomis horizontalėmis tįstantys medžių guotai, pievos ir vandenys.

J. Miliūno peizažuose retai šviečia vaiski saulė. Jam kur kas artimesnė nežvelgiamos nakties paslaptis ir vakaro rezignacija, rudens melanco-

J. Miliūno pasteliniai peizažai atveria jautrias išvalgas apie gimtųjų vietų trauką. Paveikslas „Baltas arklys“.

lija. Nors kartais nukrypdamas į sentimentaloką lyrizmą, tapytojas dažniausiai peizažą apibendrina, redukuoja iki aptakių, plastiškų formų, visai kaip geriausiuose tarpukario lietuvių tapytojų kūriniuose.

Peizažai be žmogaus

Šis tapytojas yra romantikas, ištikimas savo pasaulio matymui – gamta jam yra aukščiausia dvasinė ir materialios būties savastis. Žmogaus pėdsakų peizaže jis beveik nepastebi ir nefiksuoja. Šiai tapybai žmogaus visai nereikia, nes laukai čia tiesiog būna kartu su ežeru, medžiais – dviese ar trise tamsiuose laukuose kartu su mėnuliu. Paros ir metų laikų nuotaikos, šviesos ir spalvos niuansai, panteistinis įsiklausymas į pievose, krūmokšniuose, ežero vandenyje glūdinčias nematomas jėgas – tai pagrindiniai J. Miliūno pastelių poveikio instrumentai.

Galbūt pats menininkas apie tai nesusimąsto, tačiau štai toks peizažas be žmogaus tipas taip pat atveria ne tik gamtos, bet ir tam tikrus socialinės mūsų gyvenamos aplinkos bruožus. Lyg ir

nepažymėti konkretaus laiko, J. Miliūno pasakojimuose šie paveikslai įgyja aiškų dabarties matmenį. Tai lokalinis, ištuštėjęs lietuviškas pasaulėlis, kuriame žmogus tiesiog nebeveikia – išnykusių kaimų riboženklius praryja pievos ir krūmokšniai, kažkada čia aidėjusius žmonių balsus nustelbia spengiantys tylos garsai. Kitaip tariant, realistinio lietuviško peizažo tradicijos kontekste tai jau nebe panoraminis, tautinės tapatybės jausmus turįs žadinti vaizdinys, ir nebe agrarinis peizažas, ir ne sentimentalus gamtovaizdis, kaip, tarkime, Žmuidzinavičiaus paveiksluose, o melancholiškas atminties, įamžinimo funkciją atliekantis vaizdas.

Koks santykis tarp žmogaus ir gamtos čia kuriamas? Tai nuoširdus, sąžiningas, nesumeluotas ir labai intensyvus gamtovaizdžio išgyvenimas. J. Miliūno pastelėse juntamas kone fizinis ryšys su vaizduojamais motyvais. Nepaisant konkrečių vietų, kurias autoriui atrodo svarbu įamžinti, gamta čia regisi tvari ir amžina, žmogaus – t. y. laikinos, trapios būtybės atgaiva, tikroji tiesa, sielos veidrodis, ištikima guodėja ir ramintoja.

Sluškų rūmai Vilniuje. Juose 1794 m. buvo įsikūrusi vadavietė. Iš čia T.Kosciuškos sukilimui Lietuvoje vadovavo M. K. Oginskis. Lilijos Valatkienės nuotr.

Kelionė paveldo pėdsakais

LDS sostinės galerijoje „Arka“ surengta tapybos ir dokumentinės fotografijos paroda „Vilniaus polonezas Lietuvai“, skirta Mykolo Kleopo Oginskio 250-ųjų gimimo metinių sukakčiai paminėti, sulaukė itin didelio susidomėjimo.

M. K. Oginskis (1765–1833) – daugeliu talentų garsėjusi XVIII a. pabaigos–XIX a. pradžios asmenybė: politikas, diplomatas, Abiejų Tautų Respublikos Seimo narys, Vilniaus universiteto mokslo tarybos garbės narys, LDK iždininkas, vienas iš 1794 metų Tado Kosciuškos sukilimo vadovų, socialinių reformų idėjų pradininkas, kompozitorius, populiarių Europoje polonezų, mazurkų autorius.

2015-uosius metus Lietuvos Respublikos Seimas ir UNESCO organizacija, Lietuvos, Lenkijos ir Baltarusijos teikimu, paskelbė patrioto Mykolo Kleopo Oginskio metais, savo gyvenimo credo laikiusiu tarnystę Tėvynei.

Daugelis M. K. Oginskį geriausiai pažįsta kaip polonezo „Atsiveikinimas su tėvyne“ autorių. Tačiau mažai kas žino, kad Oginskis buvo vienas iš 1794 metų Tado Kosciuškos sukilimo vadovų. Socialinių reformų idėjų puoselėtojas sukilėliams vadovavo iš Vilniu-

je jam anuomet priklausiusių rūmų, kuriuos šiandien vadiname didikų Sluškų rūmais prie Neries. Savo garsųjį polonezą M. K. Oginskis parašė neviltes ir chaoso metais.

Ne savo valia palikdamas Tėvyne dėl nepalankiai Lietuvai susiklosčiusių istorinių aplinkybių ir visiems laikams išvykdamas gyventi į priverstinę emigraciją Italijoje, kunigaikštis M. K. Oginskis su širdgėla stebėjo, kaip Lietuva su savo sostine Vilniumi tirpsta iš Europos politinių žemėlapių.

Kunigaikštis M. K. Oginskis buvo ryški, spalvinga asmenybė, didelės erudicijos, aukštų idealų, įvairiapusių talentų ir plačių siekių žmogus.

„Arkos“ galerijoje sėkmingai pristatyta tapybos ir dokumentinės fotografijos paroda „Vilniaus polonezas Lietuvai“ yra savotiškos polonezo kodo paieškos. Ja siekiama plačiau supažindinti su M. K. Oginskio asmenybe, didelės erudicijos, aukštų idealų, įvairiapusių talentų ir plačių siekių žmogumi, gyvenusiu ir dirbusiu juodžiausiu Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės periodu.

Parodoje dalyvauja žinomi Lietuvos tapytojai vilniečiai, skirtingi savo meniniu braižu, plastinėmis išraiškos formomis, kūrybiniais principais, patirtimi: Žygimantas Augustinas, Palemonas Janonis, Bronius Gražys, Romas Balinskas, Linas Liandzbergis, Sigita Maslauskaitė, Laisvydė Šalčiūtė, Raimonda Jatkevičiūtė-Kasparavičienė, Jolanta Kyzikaitė, Ina Budrytė, Andrius Giedrimas, Miglė Kosinskaitė, Arūnė Tornau, Augustinas Savickas. Kiekvienas tapytojas savaip gvildena M. K. Oginskio asmenybės, jo šeimos, to meto dvarų kultūros, istorinio laikotarpio temas, svarsto patriotizmo, tėvynės meilės idėjas, kurdami savo viziją apie M. K. Oginskio gyvenimą, sudėtingus istorinius verpetus, istorines netektis.

„...Kiekvienas regi savo akimis, klauso savo ausimis ir savaip vertina, o visų mūsų nuomonė nuolat kinta“, – yra rašęs M. K. Oginskis knygoje „Laiškai apie muziką“.

Kad ekspozicija nevirstų vien laisva kūrybine improvizacija ar menininkų refleksija, buvo nuspręsta ją suaktualinti per dokumentinius kadrus. Žurnalistė, fotomenininkė Lilija Valatkienė, apkeliausi M. K. Oginskio gimtąsias vietas, po kruopelytę rinko išbarstytą istorinį palikimą, aktualizuojuoda LDK politikos, diplomato ir kompozitoriaus svarbą, paveldo unikalumą, kuriame labai ryškiai atsispindi ir kasdienybės trapumas.

Lilijos Valatkienės nuotraukos byloja, kaip greitai atmintis išblėsta, sunaikinus materialųjį paveldą. Išpausdama laiko ženklus, Oginskio paliktus Lietuvoje, Baltarusijoje, Lenkijoje, Italijoje, menininkė tarytum groja garsiąją Oginskio polonezo melodiją, kurioje išliejama Tėvynės praradimo gėla.

Menininkė Lina Kalinauskaitė specialiai parodai sukūrė auksuoto vario medalį „Oginskių giminė“, kuris papildo jaunos autorės kolekciją „Didingoji Lietuva“.

Lietuvos dailininkų sąjungos inicijuota paroda pasitarnavo kaip puiki edukacinė priemonė jaunimui, moksleiviams, plačiai kultūra ir paveldu besidominčiai auditorijai.

Vėliau paroda keliaus į Žemaičių dailės muziejų Plungėje, Rietavo Oginskių kultūros istorijos muziejų, bus eksponuojama Užsienio reikalų ministerijoje Vilniuje, Kultūros centre prie Lietuvos ambasados Varšuvoje, Lenkijoje. Parodos fone Varšuvoje taip pat bus surengta konferencija, skirta M. K. Oginskio kultūrinio, materialaus paveldo palikimui bei jo indėliui politikos bei diplomatijos srityse.

LDS inf..

Dailininkai Saulius Kruopis ir Juozas Pranckevičius parodos atidarymo iškilnėse. Jono Lenkučio nuotr.

Meno kūrinų dėlionė

Parodoje „Saulius Kruopis ir draugai“ – sostinėje nematyti Nidos ir Prerovo plenerų kūriniai.

Dvidešimt metų Nidoje, Juodkrantėje ir Prerove (Vokietija) vykstantys tapybos plenerai, organizuojami tapytojo Sauliaus Kruopio, šiemet įgavo dar didesnę pagreitį – sostinės galerijoje „Juozas ART“ veikė jubiliejinė paroda „Saulius Kruopis ir draugai“, kurioje per 70 žinomų menininkų iš Lietuvos ir užsienio eksponavo savo meno darbus, gimusius ne tik Lietuvos pajūryje, bet ir Vokietijoje.

SAULĖ MAKARAITYTĖ

– Sauliau, ką jums reiškia ši jubiliejinė paroda?

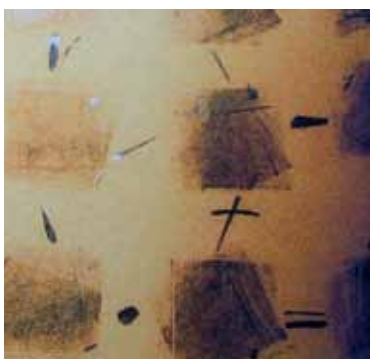
– Parodos atidarymas dailininkui yra svarbus dalykas. Gali pamatyti savo kūrybą kitoje šviesoje. Šiemet visa tai sutapo ir su mano 55-erių metų jubiliejumi, ir su Nidos plenerų dvidešimtmečiu. Sakyčiau – dvi solidžios sukaktys, tad nesinorėjo eksponuoti tik savo tapybos. Juk dvidešimt metų aktyviai dirbu su menininkais ne tik iš Lietuvos, bet ir iš užsienio. Paroda rinktinė. Joje gera tapyba iš Danijos, Norvegijos, Vokietijos, Baltarusijos, Karaliaučiaus krašto, Estijos, Latvijos, Lenkijos, Indijos, Indonezijos, Nigerijos, Gruzijos, Armėnijos bei Slovakijos. Ši paroda atskleidžia didelį, dvidešimties metų kūrybinį etapą. Parodoje „Juozas ART“ galerijoje dalyvauja ir visi 2014 m. Nidos ir Prerovo tapybos plenerų dalyviai.

– Kas yra parodos akcentas?

– Pagrindinis parodos akcentas – meno kūrinų dėlionė iš skirtingų dailininkų, tačiau vienodo forma-

Vilniaus mokytojų namų Mažoje salėje atidaryta šviesaus atminimo grafiko Stasio Aukštolio piešinių ciklo „Geltona“ paroda. Priešingai populiariam stereotipui, pasak dailininko, geltona – geros nuotaikos, šviesios dienos ir saulės spalva, tad 1996 metais, kurdamas piešinių ciklą „Geltona“, jis „džiazavo“ šios spalvos tema.

Paroda vyks iki gegužės 8 d.

to kūrinų, kurie ir suteikia pagrindinį idėjinį toną visai parodai. Jie tarsi atveria naujo požiūrio į meno kūrinis nišas. Kaskart šis, iš daugiau nei šimto darbų sudėliotas kūrinys, įgauna vis naujų prasmių, nes darbai gali būti sudėliojami kita tvarka, taip sukuriant ne tik naują vizualinį efektą, bet ir kitų prasmių. Aš šią idėją vadinu „Nidos stichijos“, ir pradėta ji buvo 1999 metais.

– Kur vėliau bus eksponuojama ši gausi Nidos kolekcija?

– Balandžio pabaigoje ši kolekcija bus perkelta į privačią „Daliko“ galeriją Kremso (Austrija) mieste, netoli Vienos. Menininkų asociacijos „Tiltas“ ir Lietuvos dailininkų sąjungos iniciatyva sujungti menininkus yra sveikintina. Juk ne visi kūrėjai turi galimybių atskleisti, parodyti savo meną. 1995 metais Nidoje prasidėjęs tarptautinis tapybos pleneras (menininkų stovykla) „Nidos ekspresija“ praplėtė savo kūrybinius horizontus. Sukaupta nuolat keliaujanti gausi, apie 800 meno kūrinų tapybos, grafikos, objektų kolekcija.

Tapytoja Genovaitė Kariniauskaitė sulaukusi garbingo 80 metų jubiliejaus pakvietė į savo personalinę parodą.

Sielos jungtis – jūros krantai

„Du labai gražūs žodžiai – laivas ir siela, – suomiškai ir lietuviškai skamba vienodai ir reiškia tą patį. Jie, kaip idėja ir kaip kūnas, prieš daugelį amžių sujungė mūsų kraštus, mūsų pakrantes vikingų laivais, o jais plaukiojė žmonės sujungė šiuos krantus savo sielomis dvasiniu ryšiu“, – sakė duetu dirbantys menininkai Jūratė Bučmytė ir Albertas Krajinskas.

Parodos „Mūsų turtas“, kurią Nacionaliniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje Kaune surengė J. Bučmytė ir A. Krajinskas, tikslas – ne tik parodyti, bet ir atgaivinti istoriškai ir geografiškai susiklosčiusius Baltijos jūros šalių Lietuvos ir Suomijos ryšius. Turiningoje ekspozicijoje apžvelgiami bendri regiono bruožai ir ryšiai bronzos amžiuje, vikingų laikais, demonstruojama XX a. pirmosios pusės apžvalginė nuotraukų ir paveikslų paroda, menanti bendros istorijos bruožus.

Didžiąją parodos dalį sudaro originaliai dirbančių dailininkų Jūratės Bučmytės ir Alberto Krajinsko piešiniai, akvarelės ir tapybos darbai, įkvėpti ypatingo Kuršių marių regiono, svarbaus etnokultūrinio ir gamtinio objekto, dvasios.

Jūratė Bučmytė gimė 1958 m. Vilniuje. 1976–1981 m. studijavo architektūrą Valstybiniame Dailės institute. 1981–1985 m. dirbo architektė-restauratore. Nuo 1986 m. – Lietuvos dailininkų sąjungos narė, laisva dailininkė. Parodose dalyvauja nuo 1983 m.

Kuria baldų dizainą, modernius papuošalus, mini tekstilę, šilko tapybą, grafinį dizainą. Nuo 1986 m. grįžo ir prie akvarelės, piešinių. Kūryboje dominuojantys motyvai – Kuršių Nerijos senoji medinė architektūra, krašto peizažas su senaisiais žvejybos laivais, jūros ir marių pakrančių vaizdai, taip pat Vilniaus senamiestis.

Albertas Krajinskas gimė 1956 m. Varniuose. 1974–1979 m. studijavo

dizainą Valstybiniame Dailės institute. Nuo 1981 m. dirbo žemės ūkio mašinių dizaineriu. Su kūrybiniais darbais parodose dalyvauja nuo 1981 m. Kuria mažosios plastikos objektus, modernius baldus, grafinį dizainą, tekstilės objektus. Atstatinėja senųjų Kuršių marių žvejybinių valčių modelius, rekonstruoja senąsias vėtrunges, krikštus. Mėgstama darbų tema – pamaro žvejų gyvenimo motyvai, laivai.

Šio ilgamečio kūrybinio dueto paveikslų su Vilniaus ir Kuršių marių vaizdais nuo Lietuvos Respublikos vadovų dovanų yra gavę daugelio valstybių ir tarptautinių organizacijų aukščiausieji pareigūnai: L. Meri, F. Mitterand, Visos Rusijos Metropolis Aleksijus II, Japonijos imperatorius, Jonas Paulius II, Lenkijos prezidentas

A. Kvasnievskis, Kinijos Liaudies Respublikos parlamento vadovas Li Penas, Tarptautinio Olimpino Komiteto pirmininkas bei kiti garbūs asmenys.

Dailininkai dalyvavo įvairiuose kūrybiniuose simpoziumuose, pleneruose ir parodose: Latvijoje, Estijoje, Rusijoje, Suomijoje, Lenkijoje, Vokietijoje, Vengrijoje, Maltoje, Jungtiniuose Arabų Emyratuose bei daugelyje kitų šalių.

J. Bučmytės ir A. Krajinsko darbų yra įsigiję muziejai ir privatus kolekcininkai iš Australijos, Šveicarijos, Austrijos, Japonijos, JAV, Prancūzijos, Anglijos, Vokietijos, Suomijos.

Paroda veikia Kaune, Putvinsko g. 55, Nacionaliniame M. K. Čiurlionio dailės muziejuje nuo balandžio 23 iki gegužės 24 dienos.

LDS inf.

J. Bučmytė ir A. Krajinskas „Dar likęs vikingų kvapas“.

Gyvenimo pažinimas iš lyrikos, romantikos ir liūdesio

Lietuvos dailininkų sąjungos parodų salėje atidaryta Genovaitės Stasės Kariniauskaitės tapybos darbų paroda „Pažinimas“. Čia pristatoma keturių dešimtmečių dailininkės kūryba, atspindinti ilgą ir nuoseklų meninės brandos kelią. G. Kariniauskaitė visą gyvenimą liko ištikima lietuviškos koloristinės tapybos mokyklai bei diena iš dienos ją auginusiai savo krašto aplinkai ir mentalitetui.

GRAŽINA GURNEVIČIŪTĖ

Gimė G. Kariniauskaitė 1934 m. Marijampolės rajone, Kimšų kaime. Mokėsi tapybos dailės akademijoje pas Antaną Gudaitį, Vladą Karatajų, Petrą Aleksandravičių, Liudą Vaineikytę, Leoną Katiną. Į meninį gyvenimą ji įsiliejo 1960-aisiais. Jos kūrybinė pradžia sutapo su Lietuvos dailės atgimimu, prasidėjusiu po socialistinio realizmo

sąstingio ir paskatinusiu ieškoti naujų tapybinių formų. Neišdildomą įtaką Genovaitės Kariniauskaitės meninėms pažiūroms padarė tarpukario modernistų arsininkų kūryba, įdiegusi meilę savo kraštui, unikaliai jo kultūrai, išugdžiusi savitą plastikos pajautimą, kurį suteikia tik artimas ryšys su gamta ir gilus liaudies meno pažinimas. Atsižvelgdama į pirmąjį ir mokytojų kūrybinę patirtį bei įsiklausydama į savo meninę intuciją, G. Kariniauskaitė suformavo individualų tapybinį braižą. Jai būdingi monumentalūs, plastiškai apibendrinti vaizdai, ekspresyvus potėpis, intensyvi, kiek minoriška spalvinė gama. Vietomis palikta rupi dažo faktūra sustiprina emocinį kūrinį įspūdį. Dailininkės drobės – santūrios ir tuo pat metu jausmingos, šurkštotos, bet lyriškai dainingos ir žmogiškai intymios. Šios savybės susišaukia su mūsų senolių dvasine pusiausvyra, iš kartos į kartą perduodama ir grūdinama dvasios stiprybe, slepiančia jautrią, emocinę prigimtį.

Ankstesniuose savo kūrybos etapuose G. Kariniauskaitė yra nutapusi daug portretų ir figūrinių kompozicijų, tačiau nuo 1980 metų ji ypač pamėgo peizažo žanrą. Dabar ją galima laikyti viena iš lietuviškos peizažinės tradicijos tęsėjų, darniai suderinusia modernistinei dalei būdingą ekspresiją ir dekoratyvumą bei realaus vaizdo autentiškumą.

Dailininkė daug keliavo po Lietuvą,

jos darbuose matome įvairių regionų, charakteringus Lietuvos kraštovaizdžius, etnografines vietas. Tačiau tapytoja gamtoje ieško ne išorinio formų grožio ar išskirtinumo: svarbiausia jai – vidinis gamtos pulsas, jos išreikštą nuotaikų ryšys su žmogaus jausmais, gyvenimo etapais. Monumentalios, tvirtai suręstos peizažų formos spinduliuoja džiaugsmą, globia liūdesį ar susimąstymą; klestinti pavasario sodų žydėjimą keičia rudens melancholija, žiemos sąstingis. Viename iš parodos bukletų menotyryninkė Kristina Miklaševičiūtė rašė: „Greta lyriškos ir romantiškai pakilios nuotaikos peizažų, dailininkės kūryboje vis dažniau prasiskverbia liūdno meditacijos, kurios, matyt, atsiradusios netekus tėvų ir mylimo, ilgai laukto gyvenimo draugo dailininko A. Vainilaičio. Gamtovaizdžiuose „Sidabriniai laišukai“, „Medžių prieglobstyje“ (in memoriam dailininkui V. Vizgirdai) tapytoja tarsi iš vidaus nušviečia paprastą motyvą, suteikia jam poetinį skambesį, trapų vaizdo reginį nejučia apjungdama į architektonišką kompozicinę struktūrą ir harmoningą visumą.“

Bėgant laikui, G. Kariniauskaitė plėtė meninių ieškojimų diapazoną. Sintetindama gamtos formas, pamazū ji ėmė žavėtis jų paprastumu, aiškumu; paskutinio XX a. dešimtmečio dailininkės darbuose sustiprėjo abstrahuoto mąstymo įtaka, dekoratyvumo siekis. Tačiau emocinis impulsas, individualus gamtos išgyvenimas ir ekspresyvi tapybinė raiška, įskiepyta mūsų dailės tradicijos, visados lydi dailininkę ir ją išskiria šiuolaikinės dailės kontekste.

Paroda LDS parodų salėje veiks iki balandžio 30 dienos.

Gyvenimą paskyrė Lietuvos kultūrai

Iš Australijos atėjo skaudži žinia: balandžio 6 d., eidama 91-uosius metus, amžinybėn išėjo dr. Genovaitė Kazokienė, Australijos lietuvių visuomenės ir kultūros veiklioji darbininkė, lietuvių meno tyrinėtoja ir puoselėtoja, Lietuvos dailininkų sąjungos garbės narė, žymi kolekcininkė, dosniausia Lietuvos dailės muziejaus mecenatė, dovanojusi kelias vertingas kolekcijas; didžiausios, išskirtinės vertės ir įdomumo – Australijos aborigenų ir Okeanijos tautų meno kolekcijos – dalis rodoma Radvilų rūmų muziejaus nuolatinėje ekspozicijoje.

Australijoje gyvenusi Genovaitė Kazokienė visą gyvenimą paskyrė kultūros tyrinėjimams, sukaupe vertingas aborigenų meno kolekcijas, kurias dovanavo Lietuvai.

Genovaitė Budreikaitė-Kazokienė gimė ir užaugo Kaune. Dar mokydamasi „Aušros“ mergaičių gimnazijoje kartu su tėvu Jonu Budreika ji dalyvavo 1941 m. birželio 23-iosios sukilime, o 1944 m. viena iš savo šeimos pasitraukė į vakarus. 1949 m. baigė Tiubingeno universiteto odontologijos fakultetą ir kartu su vyru Vincu Kazoku emigravo į Australiją.

Ten nepripažino Vokietijoje įgyto medicinos diplomo, tad studijas kartojo Sidnėjaus universitete. Nemesda-

ma medicinos darbo, leidusio išlaikyti šeimą, o V. Kazokui dirbti „Mūsų pastogės“ redaktoriumi ir dalyvauti publicistinėje bei literatūrinėje veikloje, G. Kazokienė 1969 m. Sidnėjaus universitete pradėjo studijuoti vaizduojamąjį meną. 1975 m. ten įgijo bakalaurą, o 1982 m. už studiją „M. K. Čiurlionio gyvenimas ir kūryba“ jai suteiktas magistro laipsnis. Ši studija JAV lietuvių bendruomenės Kultūros tarybos mokslinių darbų konkurse 1982 m. buvo įvertinta I

premią, o Čiurlionis įtrauktas į Sidnėjaus universiteto moderniojo meno kursą.

Po vyro mirties G. Kazokienė atsakė odontologės darbo, kurį dirbo 25 metus, įstojo į Tasmanijos universitetą, per šešerius metus parengė ir 1994 m. apgynė daktaro disertaciją, kurioje pristatė 140 Australijos lietuvių dailininkų, tautodailininkų ir fotomenininkų kūrybą. Grįžusi iš Tasmanijos, ji pardavė namus ir už tuos pinigus leidosi į pavojingas keliones po Okeaniją kaupti kolekcijų Lietuvai.

Bet kolekcionavimas buvo tik vienas iš nesuskaičiuojamų G. Kazokienės darbų. Tris dešimtmečius Kazokų namai Bankstaune, vadinamoji Kazokynė, buvo lietuvių kultūros Sidnėjaus centras: ten veikė „Mūsų pastogės“ redakcija, vykdavo „Plunksnos“ klubo diskusijos, tautinių šokių repetitijos. G. Kazokienė dirbo lietuviškoje mokykloje, skaitė paskaitas, ruošė minėjimus, režisavo vaidinimus, bendradarbiavo lietuvių spaudoje, vedė Sidnėjaus lietuvių radijo valandėles, atstovavo Australijai Pasaulio lietuvių bendruomenės seimuose, vadovavo Australijos lietuvių medikų draugijai.

Ji surengė per 20 lietuvių dailininkų parodų, kai kurias – prestižinėse Sidnėjaus salėse, 1985 m. įkūrė Lietuvių meno ir tautodailės draugiją ir jai vadovavo, 1988 m. įsteigė V. ir G. Kazokų meno fondą lietuvių dailininkams Australijoje, 1995 m. – kitą meno fondą Lietuvos dailininkams skatinti. 1997 m. dr. G. Kazokienė apdovanota Gedimino ordinu. Paskutinį kartą Lietuvoje lankėsi 2003 m. vasarą: Vilniaus rotušėje buvo pristatyta Australijoje anglų kalba išleista G. Kazokienės akademinė studija „Lietuviai dailininkai Australijoje 1950–1990 m.“ ir atidaryta Australijos lietuvių dailės kolekcijos, kurią G. Kazokienė dovanavo Lietuvai, paroda.

Drąsi, valinga, nepataikaujanti, kupina dvasinės giedros, nenuspėjamų idėjų ir geriausių norų, ji visą gyvenimą aistringai dirbo lietuvių bei lietuvių kultūrai. Tiesiog nemokėjo nedirbti.

Lietuvos dailės muziejaus informacija

Lina Beržanskytė-Trembo, „Mano erdvė II“, 2015 m.

Regėjimai iš liūdesio ir meilės

Dailininkė Lina Beržanskytė-Trembo, surengusi virš 30 autorinių parodų, „Arkos“ galerijoje atidarytoje personalinėje parodoje „Pasilik“ ką tik baigė eksponuoti 43 naujausius tapybos kūrinius. Juos visus vienija tema, apimanti gilius asmeninius išgyvenimus per pastaruosius trejus metus: nuo skaudžios artimo žmogaus netekties ir ilgesio iki dvasinės kovos tikėti šviesa, laime ir gyvenimo pavasariu.

VYTAUTAS TUMĖNAS

Paroda simboliškai perteikia žmogaus sielos kilimą iš liūdesio ir sutemų į prašvitimą ir meilės džiaugsmą. Joje rodomi kūriniai tarytum sudaro du ciklus. Pirmasis – „Nelieskite baltojo ryto“, sukurtas 2013–2014 m., vienija darbus, kuriuose gamtos vaizdų įkvėptas abstrakcijas praturtina žmonių povyzos arba veidai bei augalijos elementai. Juose labiau plėtojamos idėjos, susijusios su gyvenimo vilties ir drauge dramatiškų mirties nuojautų susipynimu. Antrajame cikle „Pasilik“, kurtame 2014–2015 m., vyrauja abstrakčios plastikos darbai. Jais autorė byloja apie dvasines erdves ir perspektyvas, ji tarsi siekia, kad anapus išėję mūsų mylimi artimieji išliktų gyventi atmintyje.

Šiuose kūriniuose, tradiciškai tapytuose aliejumi ant drobės, dailininkė savitai puoselėja abstrakčiojo ekspresionizmo, secesinio linijinio realizmo, romantizmo ir neoromantizmo bei simbolizmo bruožų jungtį. Atspirties tašku pasirinkdama peizažą, kraštovaizdį ar gamtovaizdį, ji savitai derina jausmingumu prisodrintą abstraktumą su atpažįstamų tikrovės ir pašamonės vaizdinių dekoratyviu, ornamentišku perteikimu, neretai tapybines priemones praturtindama grafikos linijiškumu.

Itin įvairialypė, komplikauta, daugiasluoksnė ir įmantriai išpuoselėta yra jos kūrinių faktūra, potėpių ir linijų struktūra. Nors ir sudarydami lengvo, spontaniško ir impulsyvaus tapybinio išsikalbėjimo išpūdį, dailininkės kūriniai paženklini ilgalaikio minties brendimo ir augimo pėdsakais.

Tapytojos kūriniai alsuoja itin poetiška, svajinga, nuoširdžia ir neapsimestine neracionalia jausmų ir sielos kalba. Jos darbuose liejasi ir jungiasi gamtos spalvų potėpiai: kraštovaizdžių pievų plotai, ežerų ar upių, rūkų ar debesų vandens persimainymai ir apnuogintų moterų kūno linijų grakštumas. Mistinė, vidinė erdvė nusidriekia į begalybę.

Tai paveikslai apie moterų pasaulio ryšį su gamta, apie jausmų nuoširdumą, atvirumą, erotišką aistrą, užuojautą ir artumą. Dailininkė gilina sielos žmogaus meilės artu-

mo ilgesį ir klajones bei vientisumą ir neapčiuopiamą fundamentalių ryšių su aplinka, pradiniais gamtos ir Visatos elementais, gamtos stichijomis. Kūriniai išties verčia susimąstyti – ar žmogus yra gamtos dalis ir iš esmės gyvena joje, ar tik gamta gyvena žmoguje?

Šiame kūrybiniame procese menininkės neįtraukia sunkios mintys, tragiški jausmai, jai pavyksta savo asmeninių išgyvenimų nedramatizuoti. Žmonių tarpusavio meilės temai skirtuose darbuose, kuriuose aplinka skendi prieblandos ūkanose, o visas dėmesys sutelktas į žmones – galima išvelgti sielos gyvenimo ir meilės atskirumo nuo kūno bei materijos idėją. Jos kūriniai kupini susitaikymo, ramybės, būties stebėjimo būsenos. Taip autorė iškelia egzistencinius gyvenimo begalybės, neapibrėžtumo, pabaigos ir pradžios sąlyginumo, žmogaus būties neribotumo ir sąlyginės laisvės, vilties į šviesą ir jaunos gyvybės gimimą klausimus („Sparnai“, „Žvaigždė“, „Pradžiai“).

„Ilgesyje“ išnyrantis moters pavidalas kalba apie žmogui lemtą perėjimą į kitas erdves. „Perėjime“ menininkė abstrakčia plastikos kalba siekia išreikšti sielos persikūnijimą į natūralios gamtos pasaulį, jos susiliejimą su stichijomis. „Relax“ – tai siekis dvasiškai atsipalaiduoti, nurimti – tada sielos jėgos sustiprėja ir nubunda veikti, nors kūnas gali ir užmigti. „Prisikėlimė“ gamtos fone išnyrantys veido ir žmogaus pavidalų kontūrai pereina, transformuojasi vienas į kitą. Taip menininkė, matyt, kalba apie sielos metamorfozes, jos persikūnijimus į kitas gyvybės formas.

Intymus, kiek seksualus tapytojos nuoširdumas išreiškiant savąjį pasaulio matymą tiek pavidalų ar linijų, tiek spalvų būdu tarsi įtraukia žiūrovą į patį tapymo vyksmą, todėl ištrypsta laiko pojūtis, susilieja pradžios ir pabaigos, materialios erdvės ribos. Kūrinių stebėjimas išlaisvina žiūrovą protą nuo racionalaus mintijimo ir klausimų apie atsitiktinumą ir išbaigtumą žaismą. Šios parodos kūriniai – tai sudvasinta, beribio ir daugialypio išorinio ir vidinio pasaulio simbiozės, apimančios ir artimiausią žmogaus bei gamtos aplinką, ir kosmines padanges, ir dvasinės begalybės mediatavimo išraiška.

Meninė kūryba ir tradicijos

Lietuvos dailininkų sąjungoje kovo 30 dieną įvyko kultūrinis vakaras „Tradicija dabartyje“. Dalyvaujant menotyrininkams, kultūrologams, filosofams ir dailininkams, buvo pristatytas Individualistų grupės albumas „20 metų Individualistams“ ir diskutuota apie tradicijos ir postmodernistinės kultūros santykį šiuolaikiniame mene.

Pokalbį pradėjęs Individualistų grupės pirmininkas, tapytojas Algimantas Stanislovas Kliuga, pristatė Individualistų programą ir iškėlė tradicijos aktualumo klausimą mūsų dienų dailėje. Menotyrininkė Gražina Gurnevičiūtė papasakojo apie pasaulyje besiplėtojančius alternatyvius meninius judėjimus, siekiant išsaugoti kultūros tęstinumo pagrindus bei tradicines kūrybos vertybes. Į pokalbį įsitraukus filosofams ir dailininkams, diskusija pakrypo į postmodernizmo fenomeno analizę, buvo aptarti šio reiškinio prieštaračiai, atsiradimo priežastys, kūrybos principai, paliestas postmodernizmo daugialypiško aspekto ir menininko vaidmuo šiandienėje visuomenėje. Šiais klausimais pasisakė

humanitarinių mokslų daktaras, Lietuvos kultūros kongreso tarybos pirmininkas, filosofas Krescencijus Antanas Stoškus, humanitarinių mokslų daktaras, žurnalo „Naujoji Romuva“ vyriausiasis redaktorius, filosofas Andrius Konickis, humanitarinių mokslų daktaras, VU docentas, filosofas Naglis Kardelis, VDA profesorius, tapytojas Giedrius Kazimierėnas, skulptorius Leonas Pivoriūnas, vitražistas Liudvikas Pocius.

K. Stoškus pasidalijo taikliomis įžvalgomis apie postmodernistinės kultūros poveikį visuomenei, apibendrino dabartinę kultūrinę situaciją ir jos perspektyvas. N. Kardelis išsamiai aptarė tradicijos ir kosmopolitizmo ryšį su asmenybe, atskleidė postmo-

dernizmo raiškos dėsningumus, nubrėžė jų paraleles su antikinės kultūros dekadanso laikotarpiu. Dailininkai G. Kazimierėnas, L. Pivoriūnas, L. Pocius gvildeno meninės tradicijos temą, jos reikšmę dailininko asmenybės ir visuomenės formavimo procese. A. Konickis, gilindamas diskusiją apie meninės kūrybos specifiką, iškėlė mintį apie tradicijos egzistavimo paradokso postmodernistinio meno raidoje.

Diskusijos metu klausytojai įgijo naujų žinių apie kultūros atsiradimo procesą, praplėtė postmodernistinio ir tradicinio meno suvokimo ribas, iškėlė klausimus apie tautinio identiteto reikšmę bei kultūros ir visos žmonijos ateities perspektyvas.

„Dailėraščio“ inf.

LDS narių jubiliejai

2015 m. Gegužė

Linus Liandzbergis 1965 05 02 – 50 metų
Vilija Balčiūnienė 1965 05 04 – 50 metų
Pranciška Birutė Grabauskienė 1935 05 04 – 80 metų
Juozas Gecevičius 1930 05 07 – 85 metai
Stanislovas Rolandas Bulavas 1950 05 08 – 65 metai
Vytautas Giraitis 1940 05 08 – 75 metai
Galius Kličius 1950 05 10 – 65 metai
Sofija Rickevičiūtė 1950 05 12 – 65 metai
Klaudijus Pūdymas 1955 05 13 – 60 metų
Virginijus Kašinskas 1955 05 15 – 60 metų
Jūratė Račinskaitė 1955 05 18 – 60 metų
Marija Žuklienė 1925 05 19 – 90 metų
Pranas Griušys 1955 05 23 – 60 metų
Marija Nijolė Tumėnienė 1940 05 23 – 75 metai
Vanga Galkuvienė 1935 05 24 – 80 metų
Ramutė Rachlevičiūtė 1955 05 25 – 60 metų
Kęstutis Vaičiulis 1950 05 27 – 65 metai
Nijolė Sivickas de Mockus 1925 05 27 – 90 metų
Grazina Vanagienė 1940 05 31 – 75 metai

Parodos LDS galerijose

VILNIUS

Šv. Jono gatvės galerija. Šv. Jono g. 11, 2015 04 15–2015 05 09

Jovitos Aukštikalnytės-Varkulevičienės tapybos paroda

„Paribio portretai. Pašnekesiai“

2015 05 13–2015 05 30

Personalinė Kazimiero Sigito Straigio skulptūrų ir objektų paroda

2015 05 13–2015 05 30

Galerijos rūsiuose:

Tarptautinė objektų paroda

„Šnabždesiai“

Dailės galerija „Arka“, Aušros vartų g. 7,

2015 04 28–2015 05 16

Metinė Vilniaus tapytojų paroda

„AR(T)CHYVAS“

2015 05 26–2015 06 13

Piešinio paroda

„Piešinys 2015. Per formą į turinį“

2015 05 26–2015 06 13

Tapybos paroda

„Vanduo po tiltu“

Lilija Puipienė / Edita Rakauskaitė /

Isidore Krapo (Prancūzija)

2015 04 23–2015 05 09

Dailininkų sąjungos galerija. Vokiečių g. 2,

„Tiesioginė transliacija“

Vytautas Dubauskas

2015 05 15–2015 06 05

Šiuolaikinio meno paroda

„Tas pats mąstymo būdas“

Pamėnkalnio galerija. Pamėnkalnio g. 1 / 13,

2015 04 22–2015 05 13

Grupinė tapybos paroda

„ad ORIGINEM“

2015 05 21–2015 06 13

Evelina Paukštytė

„Kosmosas ir ašaros“

Vilniaus grafikos meno centras

„Kairė-dešinė“. Latako g. 3

2015 03 31–2015 04 28

Jono Čepo paroda ir Mato Dūdos kūrybos

paroda

2015 04 28–2015 05 23

Eglės Vertelkaitės kūrybos paroda

KAUNAS

„Meno parkas“. Rotušės a. 27,

2015 04 17–2015 05 09

Arvydo Žalpio paroda. Projekto

„Kaunas.LT“ dalis

„Pasakojimai. Tas Žmogus.

(Neparašyta biografija)“

(III aukštas)

2015 04 17–2015 05 09

Povilo Ramanausko paroda. Projekto „Jaunieji.

Žalia sąmonė-5“ dalis

„Už horizonto“

(II aukštas)

2015 05 14–2015 05 27

Catherin Guilbot kuruojamas videoprojektas

„Made in Art“ (II aukštas)

2015 05 15–2015 06 13

Alfonso Vilpišausko 70-mečiui skirta paroda

(III aukštas)

2015 05 20–2015 05 23

Dalyvavimas šiuolaikinėje meno mugėje

„Art15 London“ (ekspozicijų centras Olympia,

Londonas). Pristatomi menininkai: Laisvydė Šal-

čiūtė, Laima Oržekauskienė, Patricija Gilytė, Jo-

nas Gasiūnas, Arvydas Žalpytis, Kęstutis Svirnelis.

2015 05 27–2015 05 28 VDA Kauno fakul-

teto magistrantės diplominio darbo gynimas.

KLAIPĖDA

Klaipėdos galerija. Bažnyčių g. 6,

2015 04 30–2015 06 03

Jungtinė tekstilės darbų paroda

„Simbolių kalba šiuolaikinėje tekstilėje“

„Herkaus“ galerija (Klaipėdos galerijos filia-

las „Herkaus“ mados ir verslo centre)

H. Manto g. 22,

2015 04 22–2015 03 13

Gintaro Pankevičiaus tapybos paroda

2015 05 14–2015 06 10

Eglės Einikytės-Narkevičienės

keramikos paroda „Tyras“

PANEVĖŽYS

„GalerijaXX“. Laisvės a.7

Pratęsta iki 2015 04 21

Naglio Ryčio Baltušniko mozaikų

ciklas „79,99“

2015 04 24–2015 05 13

Lino Jusonio tapyba „Anapus laiko,

laukiant, kol tai nutiks“.

KONKURSAI, SIMPOZIUMAI

Kviečiame dalyvauti tarptautiniame skulptorių simpoziume „Baltų tautų legendos“ Kuršių nerijoje.

Simpoziumas vyks 2015 m. gegužės 22–31 d.

Simpoziumą organizuoja Kuršių nerijos nacionalinio parko direkcija. Tai jau tradiciniu tapęs tarptautinis skulptorių simpoziumas, per kurį bus surkurta nendrinų skulptūrų ekspozicija ant vandens Gintaro įlankoje, Juodkrantėje. Konkurso tikslas – populiarinti baltų tautų tradicijas ir padėti išsaugoti jų tęstinumą per ryšį su profesionaliu menu.

Kviečiame dalyvauti Lietuvos ir Latvijos skulptorius, tautodailininkus, liaudies menininkus. **Privalumai: narystė Lietuvos dalininkų sąjungoje; dalyvavimas panašiuose simpoziumuose.**

Kviečiame teikti skulptūrų eskizus, atitinkančius baltų tradicijas ir konkurso temą „Baltų tautų legendos“, skulptūrų turis natūroje turi neviršyti 50 m³, o aukštis ne daugiau nei 5 m, skulptūrų medžiaga: nendrės ir medinės kartys (organizatorius suteikia medžiagas), skulptūrų tvirtinimo būdas: ant medinių karčių karkaso į Kuršių marių dugną arba ant plausto.

Paraiškas teikti iki 2015 m. gegužės 4 d. adresu: Naglių g. 8, LT- 93123 Neringa, arba el. paštu: knnp@nerija.lt.

Voke kartu su skulptūrų eskizu (-ais) autorius pateikia ir užpildytą konkurso dalyvio anketą (galite rasti). Konkurso dalyviai ant eskizo (-ų) nurodo skulptūros pavadinimą (-us) be autorystės. Iš pateiktų paraiškų bus atrinkti penki geriausi eskizai, o jų autoriai pakviesti dalyvauti simpoziume. Organizatoriai padengia simpoziumo dalyvių maitinimo, apgyvendinimo išlaidas ir iš dalies padengia skulptūros sukūrimo ir kitas išlaidas.

Daugiau informacijos: <http://www.nerija.lt/lt/news/show/1260349130>, <http://nerija.am.lt/VI/index.php#a/988>

Kviečiame dalyvauti nacionaliniame kūrybinio verslo idėjų konkurse „Kūrybinio verslo taurė“ (angl. „Creative Business Cup“).

Pagrindinė konkursui teikiama koncepcija turi būti grindžiama kūrybinėmis kompetencijomis: estetika, dizainu, interakcija, meniškumu, vizualine komunikacija, medijomis, muzikalumu ir pan. Dalyvauti gali įvairių sričių idėjos, kurios turi meno rinkos potencialą.

Nacionalinio konkurso laimėtojas atstovaus Lietuvai tarptautinio konkurso finale Kopenhagoje lapkričio mėnesį, kur nugalėtojo lauks pagrindinis prizas, o visų dalyvių – gausus būrys mecenatų, investuotojų ir kūrybinio verslo atstovų.

Kviečiame dalyvauti Lietuvos įvairių sričių kūrėjus. **Konkursui teikiamos reklamos, amatų, architektūros, dizaino, fotografijos, video, vaizduojamojo meno verslo idėjos.**

Paraiškos teikiamos iki 2015 m. gegužės 12 d.

Gegužės 22 d. komisija paskelbs 10 geriausių paraiškų, o gegužės 29 d. iš jų bus išrinktas Lietuvos atstovas. Rugsėji–spalį vyks Baltijos šalių kūrybinių industrijų stovykla. Lapkričio 17–19 d. – tarptautinis finalas Kopenhagoje, Danijoje.

Daugiau informacijos apie konkursą ir dalyvio paraiškos formą galima rasti adresu: <http://kurybi-nioverslotaure.lt>

Projektą rengia Nacionalinė kūrybinių ir kultūrinių industrijų asociacija.

Kviečiame dalyvauti menų ir architektūros žiemos bienalėje „MELT“ (angl. „lydalas, tirpalas“) Flachau, Austrijoje, 2016 m. sausio 28–30 d.

„Minus20degree“ – tai bienalės principu vykstantis projektas, kuris organizuoja snieguotų gamtovaizdžių formavimo idėjų konkursus. 2016 m. bienalės pavadinimas apeliuoja į dviprasmę interpretaciją – amalgamos sintezę kaip alchemijos procesą, kadangi Flachau mieste išplėtotą plieno lydymo industrija, ir į visuotinę globalinio atšilimo (tirpimo), darančio didelį poveikį gamtai ir žmogui, idėją. Šis projektas eskaluoja Alpių sniegynų tirpimą ir dėl to kalnuose vykstančias griūtis, sukeliančias tragiškų padarinių.

Kviečiame dalyvauti profesionalius tarpdisciplinų menų kūrėjus.

Kviečiame teikti skulptūros, instaliacijų, vaizdo, žemės meno, performanso, garso meno kūrinių projektus, atitinkančius šią temą. Vienas pareiškėjas gali teikti iki 3 projektų. Projektai gali būti pritaikyti konkrečiai Flachau vietai (žemėlapius su nuotraukomis rasite: http://m20d.eu/wp-content/uploads/2015/04/melt_2016_brief.pdf) arba būti pritaikomi bet kuriai erdvei.

Paraiškos priimamos iki 2015 m. birželio 20 d.

Paraiškoje būtina nurodyti vardą, pavardę, kontaktinius duomenis, projekto aprašymą iki 500 žodžių anglų arba vokiečių kalba, vaizdinę projekto medžiagą (eskizus, nuotraukas, videomedžiagą, vizualizacijas ir kt.), paskaičiuotą Jūsų būsimą projekto sąmatą. Paraiškas siųsti el. paštu: submissions@m20d.eu. Konkurso organizuoja „Minus20degree“ menų ir architektūros organizacija Austrijoje.

Daugiau informacijos internete: http://m20d.eu/wp-content/uploads/2015/04/melt_2016_brief.pdf

Kviečiame dalyvauti 3-ame tarptautiniame tapybos ir fotografijos konkurse „Donkey Art Prize“. Atrinkti kūriniai dalyvaus parodose Milane, Maja-myje, Dubajuje ir Tokijuje.

Norite patekti į kitą lygmenį? „Donkey Art Prize“ pristatys Jūsų kūrybą didžiausiuose pasaulio miestuose. Dviejose kategorijose bus išrinkta 100 finalistų, iš jų – 4 laimėtojai. Konkurso organizuoja Italijos kūrybinė asociacija „Blindonkey“, kurios tikslas – plėsti menininkų ir galerijų ryšius visame pasaulyje, suteikiantis galimybę menininkams tapti profesionalais.

Paraiškos priimamos iki 2015 m. gegužės 5 d.

Paraiškos teikimo mokestis: 35 eurai. Paraišką galite užpildyti internete: <http://www.donkeyartprize.com/applications/new>.

ART Habens fondas kviečia teikti paraiškas tarptautiniam konkursui

Penktą kartą skelbiamas tarptautinis menininkų konkursas, kurio tikslas – visuomenės ir menininkų suartinimas, glaudus bendradarbiavimas meno visuomenėje. Šis konkursas suteikia galimybę kūrėjams dirbti išėjus už įprastų meno ribų.

Menininkai kviečiami teikti tapybos, fotografijos, skulptūros, instaliacijos, mišrių technikų projektus. Paraiškoms teikimas nemokamas. Tereikia užpildyti labai paprastą paraiškos formą internetiniame puslapyje: <http://arthabens.yolasite.com/enter-your-submission.php>.

Geros kokybės kūrinių nuotraukos, kūrybinis autorius CV, videomedžiaga ar nuorodos į jūsų darbų portfolio internete gali būti siunčiamos el. paštu: arthabens@mail.com

Paraiškos priimamos iki 2015 m. gegužės 22 d.

BIENALĖS

Paskelbti stiklo meno bienalės „British Glass Biennale“ laureatai. Iš 200 dalyvių atrinkti 76 menininkai. Gegužės 28–birželio 28 dienomis jų darbai bus eksponuojami bienalės finalinėje parodoje Stourbridže, centrinėje Anglijoje. Parodoje gausu įvairiomis technologijomis sukurtų stiklo objektų: pūtimo, karšto formavimo, klampinimo, graviravimo. Skai-drūs, opaliniai, išpauštinami paviršiais, inkluzais kūriniai sveltelti į vieną ekspoziciją. Jų dydis varijuoja nuo miniatiūrų iki didžiulių instaliacijų. Vertinimo komisiją sudarė kuratorė Janice Blackburn, rašytojas Grahamas

Fisheris, stiklo meno kolekcininkas Markas Holfordas, stiklo menininkas Davidas Reekie ir „Ikon“

galerijos direktorius Jonathanas Watkinsas. Pagrindinis prizas – „British Glass Biennale Prize“. Šis prizas laikomas vienu iš prestižiškiausių apdovanojimų stiklo meno terpėje visame pasaulyje. Nugalėtojai bus paskelbti komisijos 2015 m. gegužės 27 d. Bienalė rengiama „Glasshouse Arts“ centre ir „Ruskin Glass“ centre. Daugiau informacijos: www.biennale.org.uk.

Tarptautinė RPS fotografijos bienalė Didžiojoje Britanijoje rengiama nuo 1854 m. Tai yra seniausias tęstinis meno renginys pasaulyje. Šių metų bienalėje atskleidžia fotomeninių interesų skirtumus ir kūrybiškumą. Bienalėje dalyvauja ne tik Britanijos, bet ir įvairių šalių (Honkongo, Naujosios Zelandijos, Šveicarijos, Singapūro fotomenininkų) sąjungos (RPS) nariai. Bienalės konkursas vyko iki 2014 m. spalio 20 d. (skelbta www.rps-biennial.org). Buvo pateiktos 3 300 sąjungos narių paraiškos su konkurse dalyvaujančiomis nuotraukomis. Komisijai teko nelengva užduotis išrinkti 100 pačių geriausių būti eksponuojamomis bienalės parodoje, kuri 2015 metais keliauja po visą Didžiąją Britaniją. Stilių ir žanrų įvairovė vyrauja kūriniuose, o kai kurie darbai netgi paremti mokslo ir meno santykiu. Parodos tikslas – pristatyti kuo daugiau požiūrio perspektyvų, įtraukiant tiek formas, tiek turinio svarbą fotografijoje. Susipažinti su bienalės parodos eksponatais galite internete: <http://www.rps.org/exhibitions-and-competitions/current-exhibitions/2015-members-biennial#sthash.rDhOGmiO.dpuf>.

Artimiausiu metu paroda bus rodoma „Smethwick Photographic Society Oldbury“ galerijoje, vakarų Midlands (2015 05 05–2015 05 31). **Dėmesio! Iki birželio 1 d. dar galite dalyvauti atrankoje į šią bienalę!** Norint dalyvauti konkurse, reikia užpildyti internetinę paraišką, įkelti skaitmeninę konkursui teikiamą meninę nuotrauką. Ne sąjungos nariams dalyvavimo mokestis (iki 4 nuotraukų) – 30 svarų. Dalyviams iki 30 metų amžiaus – 15 svarų. Platesnę informaciją ir paraiškos formą rasite: <http://www.rps-international.org/>.

2015 m. gegužės 9 d.–rugsėjo 27 d. vyks Tekstilės bienalė 2015 Rijswijke (Olandija). Nepaisant labai mažo dalyvių skaičiaus (tik 19 autorių), ši bienalė ypač svarbi ir įdomi. Organizatoriai sulaukė 300 paraiškų. Olandų tekstilės menas reprezentuojamas kaip tarptautinio lygmens tendencijas atitinkanti meno rūšis, o Rijswijkio muziejus stengiasi puoselėti šį meną ir skleisti apie jį žinią. Bienalės kuratorė Anne Kloosterboer sako, jog „tekstilė koncentruojasi į conceptualumą, tačiau atsigręžia ir į tradicijas. Ši rūšis užima garbingą vietą tarp menų ir, nepaisant mėginimų ją įsprausti į seno amato rėmus, dėl inovatyvių sprendimų ir nūdienos idėjų perteikimo mene tekstilė neša lygiavertę žinią visiems šiuolaikinio meno gerbėjams“. Tekstilės bienalę lydi renginių festivalis (The Textile Festival 2015) ir konferencija (Textile Network Conference) Leidene. Daugiau informacijos: <http://www.etn-net.org/etn/211e.htm>.

REZIDENCIJOS

Menininkų rezidencija „Atelier“ Real Lisabonoje (Portugalija) kviečia kūrėjus teikti paraiškas mėnesio rezidencijoms liepos–rugsėjo mėnesiais.

Kviečiami visų sričių – vizualiųjų, performatyvių menų, garso projektų ir kt. – menininkai iš viso pasaulio.

Su programa „Matéria Bruta“ („Raw Matter“) atrinktiems reziduoti menininkams yra kompensuojamos gyvenimo išlaidos, suteikiama studija (30 kv. m.), finansuojamos techninės išlaidos, reklama, vieši pristatymai.

Paraiškos rezidencijai priimamos iki 2015 gegužės 10 d., el. paštu: info@re-al.org. Paraiškoje reikia pateikti trumpą kūrybinę biografiją, projekto, ketinamo įgyvendinti rezidencijoje, santrauką, kelias nuorodas į darbus (jei turite). Paraiškoje būtina nurodyti norimą mėnesį rezidencijai.

Daugiau informacijos: www.re-al.org.

„Rezidency 108“ Klermonte (Njujorkas, JAV) kviečia teikti paraiškas mėnesio trukmės rezidencijai (2015 m. spalį arba 2016 m. gegužę). Rezidencija priima tris rezidentus, kuriems suteikiama gyvenamoji vieta, darbui reikalingos medžiagos, apmokamos maitinimo išlaidos.

Paraiškos priimamos iki 2015 m. birželio 30 d. Projekto aprašą, kūrybinį CV su nuotraukomis siųsti el. paštu: director@residency108.org.

Daugiau informacijos: <http://www.residency108.org/108/>

Leidžia Lietuvos dailininkų sąjunga
Išleidžiamas vieną kartą per mėnesį
Redaktorė Lilija Valatkienė
El. paštas: info@ldsajunga.lt; dailerastis.lds@gmail.com
tel. +370 674 89700